

در حاشیه جشنواره نی نوازان

ضربی بی کلام در انواع پیش درآمدها و چهارمضراب عرضه و ارائه می شود. تناسب این دستگامها با شعر فارسی و تقویت عاطفی معانی شعری، شگفت است.

● موسیقی ایرانی

این عنوان را در مصادیق مختلف استعمال کرده اند لیکن ما در مقابل موسیقی سنتی و برای تشخیص و تمایز از آن برای همه انواع ترانه ها و تصنیف هایی که با کلام فارسی و براساس نغمه ها و ملودی های بومی و محلی، سنتی و حتی بیگانه ساخته شده است به کار می بریم.

موسیقی ایرانی موسیقی دوران تجدد و رایج ترین نوع موسیقی در زمان رژیم گذشته است. این موسیقی براساس ملودی های عربی، هندی، غربی و نغمه های محلی و سنتی ایران به شیوه موسیقی علمی با رعایت قواعد هماهنگی (هارمونی) به صورت تصنیف و ترانه روز برای مخاطبان و پیام گیران متفاوت و مختلف تنظیم و اجرا می شده است. نوع غربی آن (جاز و پاپ) در بارها و کتاب های بالای شهر و انواع عربی و هندی و محلی و سنتی آن در کافه های متوسط و پایین شهر تهران مشتریان خود را داشته است و به صورت برنامه های موسیقی از رادیو و تلویزیون پخش می شده است.

متأسفانه موسیقی بعد از انقلاب به تعداد بسیار زیاد به این مکتب تعلق دارد و

«بدعت» به کار رفته است. از آنجا که سنت طی طریق بر مرام و منهاج سلف صالح است نه تنها در شریعت که در انواع هنرها و برخی از معارف، اقتدا، بی قید و شرط به پیشینیان راهبر، شرط اعتبار است و بدعت، خروج از طریق، و اتخاذ راه جدید است. شعر سنتی، مینیاتور سنتی، موسیقی سنتی، معماری سنتی و... از مصادیق معروفی است که برفرآورده های هنری پویندگان طریقت اسلاف این سلاسل اطلاق می شود. در نزد این گروه، از نوآوری بر مبنای سنن پیشینگان و تکمیل و تکامل راه ایشان به ابداع تعبیر می شود و در غیر این صورت هنر نوع از تجدد را بدعت می شمردند. پیروان موسیقی سنتی ایران شیوه و روش خاندان علی اکبر فراهانی نوازنده دوره قاجار و احفاد و اخلاف وی (آقا غلامحسین، آقا حسینقلی، میرزا عبدالله، علی اکبر شهنازی و احمد عبادی) و شاگردان و هنرآموزان این خانواده را پیروی می کنند و دستگاه های هفتگانه «شور، سه گاه، چهارگاه، مهور همایون، راست پنجگاه و نوا را که به روایت سینه به سینه محفوظ مانده از ایشان می نوازند و می خوانند، پیروان موسیقی سنتی هارمونی و هم آهنگی نوع غربی را معتبر نمی شمردند و به شیوه قدما از سازهای بومی استفاده و با تک نوازی و هم نوازی و یا ترکیبی از ساز و صدا هنرنمایی می کنند.

موسیقی سنتی از مقبولترین و محبوبترین انواع موسیقی در ایران است و در گونه های ساز و آواز، تصنیف و تک نوازی، هم نوازی تک خوانی و قطعات

موسیقی رسانه ای به حسب موضوعیت با آنچه که در گذشته به آن موسیقی اطلاق می شده متفاوت است یا حداقل بخش عمده ای از آن مشمول تعاریف گذشتگان نیست. این قابلیت که در عرف رسانه ای معمول و متداول و در نظر شنونده و سازنده برنامه های رادیویی و تلویزیونی از ضروریات به شمار می رود به صورت محمل پیام، متن نمایشها و گزارشهای صوتی و تصویری واسطه فصل و وصل برنامه ها و به ندرت به صورت عین پیام مورد استفاده قرار می گیرد.

موسیقی تبلیغی رسانه ای را می توان به دو گروه مشخص تقسیم کرد. ۱. موسیقی برنامه ها، ۲. برنامه های موسیقی.

موسیقی برنامه ها اجمالاً عبارت است از موسیقی متن فیلمها و نمایشنامه های رادیویی و تلویزیونی، موسیقی متن برنامه های رادیو و تلویزیون، موسیقی مقدمه و آرم برنامه ها، موسیقی فاصله دو برنامه یا بخشها و پاره های یک برنامه. برنامه های موسیقی همچنین عبارتند از: کلیه قطعات با کلام یا بی کلام، آوازی یا ضربی ها، رنومیک یا ساده که مستقلاً قابلیت پیام رسانی و پخش از رسانه را دارا باشند. این قطعات در عناوین شناخته شده زیر معرفی می شوند:

● موسیقی سنتی ایران

سنت و آوازه ای است که پیوسته در مقابل

موسیقی مذهبی اسم جنس انواع بی‌شماری از نغمه‌هاست که در این رساله تنها فهرست آن را ذکر می‌کنیم و به وجوهی که شناسایی آن ممکن و مقدور عامه باشد به معرفی آن می‌پردازیم. کوتاهی ما از پرداختن اجمالی به این بخش حرمت و ارزشی است که از نظر مذهبی و سپس همه‌گیر بودن و همگانی بودن آن قائلیم تا در فرصتی مناسب که به تمام و کمال به عنوان و شرح آن خواهیم پرداخت.

به طور خلاصه موسیقی مذهبی ایران را می‌توان به پنج بخش تقسیم کرد:

- ۱- موسیقی مسجد ۲- موسیقی تکایا
- ۳- موسیقی خانقاه ۴- موسیقی کار ۵- موسیقی متفرقه مذهبی

اذان و ادعیه و ترتیل و تلاوت در مسجد، مصیبت خوانی، نوحه خوانی، تعزیه خوانی در تکایا، قوالی و ذکر در خانقاه، سرود ماهیگیران و بیل گردانان و کارگران در عرصه کار بندر و جاوشی‌ها و روایی‌گری و نغمه حاجت در دو نوع اخیر نمونه‌هایی از موسیقی مذهبی ایران اسلامی است.

فی‌نوازان: گامی علمی و عملی

در همه جهان و در سنت علمی موسیقی دانان و موسیقی نوازان همه کشورهای، نغمه‌ها و ملودی‌های موسیقی اقوام و قبایل یک ملت، ذخیره و هزینه پایان‌ناپذیر موسیقی رسمی و رسانه‌ای آن ملت است. اریاب رسانه‌ها در هر سرزمین عقب مانده‌ای حتی، به عرضه و ارائه موسیقی مردم خود متعهدند زیرا رسانه‌ها صدای ملت هستند و صدای ملت از حلقوم او و به لحن و لهجه او از دیگر ملل قابل شناسایی است. شاید روز و روزگاری فراز آید که صدای هرقومی صدای همه اقوام جهان باشد، شاید روزی وحدت جهانی در سایه توحید الهی اتحاد کلمه را به کلمه التوحید متجلی سازد لیکن پیش از فرا رسیدن آن روز دست و دلبازیهای اباحی گرانه و لابیالی منشانه فرهنگی خیانتی آشکار و خصومی ناسزاوار است.

رسانه‌های ایران از ابتدای انقلاب در بخش «موسیقی برنامه‌ها» (موزیک‌های فاصله و متن برنامه‌ها، موسیقی نمایشهای رادیویی و تلویزیونی و آرم برنامه‌ها) قریب به اکثر آنچه را که عرضه و پخش کرده‌اند از آثار بیگانگان موجود در آرشیوهای مرده ریگ

و خاک در طی قرون و اعصار آرزوها و احساسات و افکار، عقاید خود را به انواع سازها و آوازه‌ها نواخته و خوانده‌اند و در سوک و سورورزم و بزم و عبادت و کار حتی برای طبابت و روان‌درمانی نغمه‌هایی پرداخته‌اند که در کمیت بی‌شمار و در کیفیت از برترین و زیباترین و معصومانه‌ترین و صمیمی‌ترین انواع ملودی‌های جهان است.

این نغمه‌ها رگه‌های آب شیرین و شوری است که موسیقی سنتی ایران تنها از بخش ناچیزی از آن پدیدار گشته و همچون خزر زمردین بر پهنه مشرق می‌درخشد. گفتنی است که تنوع عجیب این ملودی‌ها و ذخیره

نام ملودی	خواننده	نام موسیقی
براساس نغمه‌های سنتی	مهمتی	۱. موسیقی ایرانی
براساس نغمه‌های محلی	سیمینا	۲. موسیقی ایرانی
براساس نغمه‌های عربی	آغلیسی	۳. موسیقی ایرانی
براساس نغمه‌های هندی و افغانی	سنلی	۴. موسیقی ایرانی
براساس نغمه‌های آمریکایی (پاپ)		۵. موسیقی ایرانی
براساس نغمه‌های اروپایی (پاپ)		

عظیم آن رسانه‌های ما را تا ابد نسبت به ملودی‌های بیگانه حتی نسبت به حوائج مربوط به دین و مذهب بیمه خواهد کرد زیرا در پهنه گسترده خاک ما، بومیان هر منطقه‌ای براساس موسیقی و فرهنگ خود اذان و ادعیه و قرآن را به لحن و لهجی خاص می‌گویند و می‌خوانند و تلاوت می‌کنند و محرم را در نوحه‌های محلی خود می‌سرایند و مویه می‌کنند. تجلی نغمه‌های عاشورایی جنوب در انقلاب اسلامی نمونه‌ای از اینهاست و تلاوت «کتولی»های شمال و «دشستانی»های جنوب. دعا خواندن و نوحه‌گری ایشان و دیگر قبایل راستی ما را از الحان مصری و عراقی که یکی ریشه در موسیقی فراغنه و دیگری پنجه در نغمه‌های بابل دارد بی‌نیاز می‌سازد تا چه رسد به غرب کافر و مشرک که از سستی ما در فراهم آوردن و رشد و توسعه و تبدیل موسیقی بومی به آنچه امروز مورد احتیاج ماست پیوسته بهره جسته و فرهنگ و آرونه و منحط خویش را در انواع فرآورده‌های رسانه‌ای به سوی ما گسیل می‌کند.

به وسیله عاملین به این شیوه ساخته و پرداخته شده است. الا آنکه معنویت اشعار و سرودها و عدم شیرینکاریهای آن چنانی از بار خسارت آثار این قوم کاسته است. برای معرفی انواع موسیقی ایرانی فهرست اجمالی زیر با ذکر نام یک خواننده آورده می‌شود:

● موسیقی محلی

استعداد شگفت ملل شرق با فرض اصل و نژاد واحد در تنوع فرهنگ اقوام و عشایر آن به جد شایسته تحسین و تأمل است و ایران از نمونه‌های زنده سرزمینهایی است که نمایشگاه جلوه و جمال فرهنگها و هنرهای متفاوت و متنوع این قبایل هم‌نژاد همخون و همدین، حتی هم‌زبان است.

ترکها، کردها، لرها، بلوچها، تاتها، طوورها و گیلها، آذربها و پارسهای جنوب و مرکز و شمال شرق که به هارت شهرت دارند و دماها قبيله و عشیره دیگر در بستر این آب

رژیم گذشته بوده است.

سلیقه‌ها و عقیده‌های شخصی!

همچنین در بخش «برنامه‌های موسیقی» (سروده‌ها، ساز و آوازها، و ترانه‌ها) در اغلب آثار پدید آورده داخلی به تخلیط و تلفیق و تمزیح متمم‌اند زیرا در برخی ملودی و نغمه را از جایی گرفته‌اند و در بعض دیگر بگلی از سازهای بیگانه بهره جسته‌اند. در انواعی رنگ پاپ و جاز بر آثار ایشان غلبه دارد و در باقی نمونه‌ها شیرین نوازی و غنا اثر را از حلیه اعتبار و ارزش ساقط می‌کند.

حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در بررسی و ارزیابی متعهدانه‌ای که نسبت به علل و اسباب وضع موجود موسیقی در رسانه‌های ایران به عمل آورد به نتایج محققى رسید که برخی را ذیلاً عنوان می‌کند:

۱. تشستت آرا و بلا تکلیفی مطلق دست اندرکاران اجرایی و فرهنگی رادیو و تلویزیون در سالهای نخست انقلاب نسبت به مسئله موسیقی و تعریف و موضوعیت و ارزش آن.

۲. فشار همه جانبه منشرعین نسبت به گردانندگان موسیقی به واسطه آثاری که کمابیش از مصادیق غنا بوده است. این فشارها در بسیاری موارد نه از طریق مسئولان که به صورت مستقیم یا به واسطه اشخاص بوده است.

۳. سابقه بد بسیاری از موسیقی دانان خوب که به حذف و اخراج ایشان انجامید.

۴. بی‌اعتنایی همگانی و مضیق خود سانسوری که موجب حذف گروهی دیگر در طول سالیان بعد گردید.

۵. مدیریت ناسزاوار بی‌خبران از فرهنگ و هنر و موسیقی به دلیل عدم داوطلب شایسته و متعهد و یا تن زدن اشخاص صالح از عنوان مورد نظر یعنی سرپرستی موسیقی.

۶. استفاده از عناصر دست دوم موسیقی در خوانندگی و نوازندگی و سازندگی و محدودیت قابلیت این اشخاص و سوء استفاده از تنگنای زمان و مکان و باند بازیهای حرفه‌ای

۷. تلاش گروهها و ارکسترهای چند گانه سازمان صدا و سیما و مؤسسه حفظ و اشاعه موسیقی

۸. عدم آموزش و هدایت دست اندرکاران موسیقی و وانهادن ایشان به

۹. عدم توجه به زمینه تحقیق و تجربه در ساخت و پرداخت آثار مورد قبول و ایجاد عرصه علمی و آکادمیک برای ارزیابی علمی سازهای ایرانی و آرشيو و ذخیره کردن نغمه‌ها و ملودی‌های بومی و استفاده از علم موسیقی به جای موسیقی علمی و بالاخره خواستن مفهومی آنچه را که مصداق آن بایستی ایجاد شود.

۱۰. واگذاری علمی عرصه موسیقی به بازارهای تولید در بخش آزاد داخل کشور و خارج از کشور و رقابت مذبحانه با عناصر سرمایه‌گذار بخشهای آزاد.

پس:

از آنجا که هیچ سازمان و گروه فرهنگی متعهدی نسبت به موسیقی ایران و در رسانه‌های جمعی و نیمه جمعی فعالیتی سزاوار آرزوهای ارزشی و انقلاب فرهنگی ما از خود بروز نمی‌داد و نیز به واسطه وجود و حضور گروه سینما و نمایش در حوزه هنری و واحد تلویزیونی و نیاز آنها وظیفه خود دانستیم که نخستین گام تحقیقی تبلیغی را در زمینه موسیقی بومی این سرزمین برداریم و به رغم تجربه‌های بی‌سرانجام در افزایش به شمار مصادیق آثار منحن. از سویی به شناسایی آخرین نسل از حاملان مقامها و نغمه‌های محلی و ضبط و حفظ آثار میراثی و موروثی ایشان به‌پردازیم و از سویی دیگر در این مرحله انواع سازهای بادی، ایرانی را که در تنوع و ارزش کم نظیرند فراهم آورده و برای ارزیابیهای علمی و هنری و تعیین قابلیت به استادان فن ارائه کنیم.

اینکه آنچه در چنته ماست اگرچه به دلیل عدم تجربه کافی چندان نیست عبارت است:

- ده ساعت نوار موسیقی محلی که برای ضبط و نت‌نویسی در اختیار استادان فن قرار خواهد گرفت و به طریق علمی دسته‌بندی و آرشيو خواهد شد.

- شانزده ساعت فیلم که پس از تنظیم و تدوین در اختیار رسانه‌های صوتی و تصویری کشور قرار داده خواهد شد.

- هشت ساعت سخنرانی فنی تخصصی پیرامون موسیقی به وسیله استادان فن که در آینده نزدیک ویرایش و طبع خواهد شد.

- هفت ساعت مصاحبه با استادان بومی

موسیقی در احوال و سرگذشت موسیقی محلی ایشان و مقامهای موجود در گوشه و کنار ایران که مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

- شناسایی و ارتباط با بیش از شصت تن از استادان موسیقی مقامی و محلی و تهیه شناسنامه هنری نامبردگان به جهت استفاده و تحقیق.

- شناسایی و ارتباط با دهها تن از استادان موسیقی سنتی و علمای موسیقی ایران و فراهم آوردن زمینه تحقیق و تبادل نظر و تولید آثار موسیقایی.

- شناسایی و ارتباط با دوازده تن از محققان مردم شناسی در استانها و شهرستانهای مختلف ایران و آگاهی از زمینه تحقیق و فعالیت نامبردگان و ایجاد زمینه همکاری برای چاپ و نشر آثار مربوط به موسیقی و سایر زمینه‌های مردمی.

(نبایستی ناگفته گذاشت که این سلسله از همکاران و شاگردان آقای انجوی شیرازی اغلب به وسیله ایشان معرفی و شناسایی شدند و در زمینه دعوت از اساتید موسیقی مقامی و محلی یار و مددکار ما بودند)

و این چنین جشنواره‌نی نوازان با طرح و تحقیق و برنامه‌ریزی سنجیده، به نحو کاملاً کنترل شده و سزاوار در پنج شب و پنج روز با شرکت صدها تن هنرمند و صدها هنرشناس و هنردوست با نتایجی از آن دست که بر شمرده‌ایم در فضایی دینی و علمی و هنری به انجام رسید.

در پی تدارك جشنواره علمی، فرهنگی، هنری نی‌نوازان کشور که از سوی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در جهت شناخت و اعتلای هرچه بیشتر فرهنگ غنی و پریرار موسیقایی سرزمین اسلامی ایران انجام یافت کارهای آغازین، برگزاری و اختتامیه به صورت خلاصه در پی آورده می‌شود:

۱- پژوهش و آغاز

کارهای نخستین تحقیق و پژوهش از ابتدای زمستان سال ۱۳۶۹ برای شناخت نوازندگان محلی در زمینه سازهای بادی ایران که در روستاها و شهرستانها زندگی می‌کردند و اغلب به صورت ناشناخته بودند صورت پذیرفت. این تحقیق به سه شکلی عملی شد:

الف: تهیه و فرستادن جزوات مشخصه‌های نوازندگان محلی و ساز آنها و سایر اطلاعات مورد نیاز از نظر سوابق نوازندگی و ساخت ساز و استادی به دفاتر تبلیغات اسلامی در استانها (این جزوات قبلاً بانظر پژوهشگران موسیقی تنظیم شده بود)

ب: ارتباط با پژوهشگران محلی استانها و مناطق مختلف و پی‌گیری از سوی آنان و همچنین استفاده از اطلاعات افرادی که در زمینه شناخت نوازندگان محلی و کار موسیقی در خود مراکز استانها سابقه کار داشتند.

ج: آگهی دعوت عام از طریق مطبوعات و جراید کثیرالانتشار کشور

پس از اینکه تحقیقات لازم در زمینه شناخت نوازندگان محلی به دست آمد به جهت تکمیل موارد نقص، ارتباطهای لازم توسط آدرس‌ها و مشخصه‌های دیگر افراد

با نوازندگان محلی انجام شد و پرونده شناسنامه نوازندگان سازهای بادی کشور که تعدادشان به بیش از یکصد و پنجاه نوازنده سازهای بادی محلی و نی سنتی می‌رسید تکمیل گردید. در مرحله دوم ملاک انتخاب افراد جهت شرکت در رشته نوازندگی نی بردیف‌نوازی قرار داشت که در اولین وهله، مسابقه نوازندگی و در وهله دوم چگونگی یادگیری نوازندگی نی و اساتیدی که افراد نوازنده با آنان در ارتباط بودند ملاک انتخاب قرار گرفت. از میان یکصد و هشتاد نفر محلی و

● گزارشی کوتاه از برگزاری نخستین جشنواره علمی، فرهنگی و هنری نی‌نوازان

سنتی نواز نی، بیست و پنج نفر از شهرستانها به جشنواره جهت ردیف نوازی نی دعوت شدند که از میان آنان بیست و یک نفر در اجرای برنامه حضور یافتند، هفت نفر از این ردیف نوازان از بین کسانی انتخاب شدند که به وسیله گوش و استعداد ذاتی خودشان نی نوازی را بدون استاد فرا گرفته بودند. پس از آن نی نوازان تهران و شهرستانهای کرج و شهرری به جشنواره دعوت شدند که از میان چهار نفر دعوت شده پانزده تن جهت اجرای برنامه حاضر شدند. در مرحله سوم از استانهای کردستان،

باختران، خراسان، فارس، اصفهان، بوشهر، آذربایجان، مازندران، بلوچستان، سیستان، خوزستان، گیلان، لرستان و سمنان شصت نفر نوازنده محلی به جشنواره دعوت شدند که این نوازندگان علاوه بر پیروی و استادی همگی در زمینه سازهای بادی ایران که در ردیف خانواده نی قرار داشتند فعالیت می کردند. این سازها عبارتند از سوا (نی مازندران) - *Laleva* - شمشاد (نی علی آباد کتول) - *Semead* - شخج (نی چهارسوراخه شمال خراسان) - *Saxac* - دوزله (دوسازه مخصوص کردستان) - *Duzale* - نی انبان (دو سازه جنوب ایران) - *Neyanban* - قوشمه (دوسازه شمال خراسان) - *Queme* - شمشال (نی فلزی کردستان و بختیاری) - *Semal* - یک نی و دونلی (یکی نی و دونلی بلوچستان) - *Yeknalivadonali* - بالابان (سورنای تبریز و آذربایجان) - *BalaBan* - کرنای فارس و خراسان - *Kama* - سرنا (سورنا) *soma* در این میان نوازندگان سازهای همراه (مکمل) نظیر دهل، کمانچه، دوتار، تیمبک، دمام، تمبک و ذف نیز دعوت شدند.

از مجموع دعوت شدگان، چهل نوازنده محلی در جشنواره از استانهای خراسان، اصفهان، مازندران، لرستان، سمنان، آذربایجان، بوشهر، بلوچستان، گیلان و سمنان در اجرای جشنواره حضور پیدا کردند و سایر نوازندگان به دلیل مسائل مالی و مشکلات کار و کشاورزی نتوانستند در جشنواره حضور یابند.

پس از دعوت از نوازندگان جهت هماهنگی با استادان موسیقی ایرانی و همچنین پژوهشگران محلی با کسب اجازه لازم از سوی دفتر سرپرستی حوزه هنری

اقدام عملی انجام پذیرفت که شش پژوهشگر محلی و ده استاد موسیقی و مردم شناسی و تاریخ به جهت همکاری با برنامه های جشنواره دعوت شدند که چهار تن استادان موسیقی سنتی به نامهای آقایان: محمدرضا درویشی، مصطفی کمال پور تراب، علی تجویدی و سیدحسین کسایی، یک تن مردم شناس با سابقه، سید ابوالقاسم انجوی شیرازی و شش پژوهشگر محلی که در طول سالهای انقلاب فعالانه به پیگیری و تحقیق در زمینه مردم شناسی و فرهنگ عامه مناطق خویش پرداخته بودند و به گمنامی می زیستند به نامهای آقایان موسی جرجانی (ترکمن) کلیم الله توحیدی (کرد شمال خراسان) جواد محمدی خمک (سیستان) اشرف سربازی (بلوچستان) ستار فلاحت کار (گیلان) و محمد صادق همایونی سروستانی (فارس) به دعوت انجام شده پاسخ مثبت داده و بی هیچ چشم داشتی جهت خدمت در راستای اهداف جشنواره و همچنین خدمت به اعتلای موسیقی بومی ایران اسلامی اعلام آمادگی کرده و در برگزاری جشنواره، واحد موسیقی

ریشه‌های فرهنگی به همراه توضیحات پژوهشگران و اطلاعات دهی از طریق بروشورهای تهیه شده از قبل به معرفی و نمایش عام درآمد:

در تاریخ ۷۰/۳/۵ موسیقی ترکمن، شمال خراسان و مسجد سلیمان
در تاریخ ۷۰/۳/۶ موسیقی شهرکرد، علی آباد کتول و تبریز، سمنان
در تاریخ ۷۰/۳/۷ موسیقی نوشهر، بولجستان و بوشهر، لرستان

و در تاریخ ۷۰/۳/۸ موسیقی گیلان و منتخبی از موسیقی نواحی دیگر که در شبهای قبل جشنواره اجرا شده بود به شناسایی و معرض نمایش عام گذاشته شد. در خلال برگزاری جشنواره، ردیف نوازان به عرضه هنر در یک محیط رقابت سالم پرداختند. این ردیف نوازان هیچ کدام در پایان جشنواره به عنوان نوازنده برتر یا بهتر شناخته نشدند بلکه هدف تشویق آنان با اهدای لوح تقدیر بی آنکه دستمزد یا هدیه دیگری به آنان پرداخت شود انجام شد. نوازندگان موسیقی محلی که اغلبشان پیران سالخورده یا کشاورزان و چوپانان جوان بودند دیپلم افتخار و لوح تقدیر استادی و هنرمندی و اهدای مبالغی جزئی به عنوان پشتوانه مالی و هدیه خانواده‌هایشان برای آنان در نظر گرفته شده بود که پرداخت و اهدا شد. شش پژوهشگر شرکت کننده ضمن دریافت لوح تقدیر و دیپلم افتخار، به عنوان پشتوانه حرکت جدیدتر و ترغیب برای تحقیق بیشتر جهت اعتلای فرهنگ ایران اسلامی و بی‌نیاسازی از بیگانگان در زمینه‌های پژوهش مبالغی جزئی کمک مالی به آنان شد که این مبلغ بین پنج تا ده هزار تومان بود.

در تاریخ ۷۰/۳/۸ نخستین جشنواره نی‌نوازان به پایان خود رسید در این روز ابتدا پس از نواخت سرود جمهوری اسلامی و تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید ابتدا مسئول واحد موسیقی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در مورد اهداف برگزاری جشنواره و کارهای انجام شده از سوی واحد موسیقی توضیحاتی داد و پس از اهدای جوایز برای نوازان مسجد سلیمان آقای سید ابوالقاسم انجوی شیرازی در زمینه خشکیده شدن ریشه‌های موسیقی فاسد رژیم گذشته و اعتلای هنر صحیح

شرعی، عزمی، حماسی، تاریخی این موسیقی‌ها به همراه آنهاست این پژوهشها تا روز اختتامیه جشنواره ادامه داشت.

در تاریخ ۷۰/۳/۲ جشنواره در ساعت ۶/۳۰ در محل تالار اندیشه با سخنان آقای علی معلم آغاز به کار کرد. در مراسم افتتاحیه گوشه‌هایی از موسیقی مازندران، فارس و خراسان توسط نخبگان هنر موسیقی محلی به اجرا گذاشته شد و اجرای ردیف نوازان نیز کار خود را آغاز کرد. از صبح روز ۷۰/۳/۵ جشنواره تا پایان ۷۰/۳/۸ در دو بخش صبح و عصر به کار خود ادامه داد که در بخش صبح جشنواره، همه روزه بررسی تاریخ موسیقی محلی از نظر مردم شناسی و ریشه‌یابی مذهبی و تاریخی و حماسی و موسیقی سنتی از دیدگاه تئوریک و تازه‌های تحقیق شده و کشف شده توسط نی‌نوازان با سابقه کشور انجام پذیرفت. در روز پایانی نیز در بخش صبح این جشنواره آقای مصطفی کمال پور تراب که از مصادیق هنر موسیقی صحیح و اصیل هستند به سؤالات تئوریک در زمینه موسیقی سنتی و کلاسیک داوطلبانه پاسخهای لازم را به جوانان مشتاق و علاقه‌مند به موسیقی سنتی دادند. حضور در جلسات سخنرانی رایگان و برای همه مردم آزاد بود. در بخش عصر جشنواره که همه روزه تا پایان ۷۰/۳/۸ انجام پذیرفت علاوه بر ردیف نوازی توسط نی‌نوازان، موسیقی محلی مناطق مختلف ایران به صورت معرفی بررسی و شناسایی تاریخ و ریشه‌های مذهبی آنها و همچنین

حوزه هنری را یاری دادند.

۲- برگزاری

از تاریخ یکم خرداد ماه یک هزار و سی صد و هفتاد (ه.ش) میهمانان به ترتیب وارد تهران شده و در سه مکان در نظر گرفته شده از سوی بخش رفاه و تعاون حوزه هنری اسکان یافتند. از تاریخ ۷۰/۳/۲ پژوهش و بررسی سازها از نظر مدولاسیون سرعت صدای سازها، تفاوت‌های شکلی ظاهری توسط دو گروه تحقیق به جهت ترانس کریپسیون (آوانگاری) و دیس کریپسیون (املا نگاری) و نمونه‌گیری آغاز شد. این پژوهش به همراه اطلاعات داده شده از سوی نوازندگان محلی که اغلب، ساز هم می‌ساختند و همچنین عکسبرداری و اسلایدگیری از سازها و نوع نواخت آنها همراه بود. گروه تحقیق اول را آقای دکتر محمد تقی مسعودیه چهره سرشناس آوانگاری موسیقی در خاورمیانه به همراه یک عکاس و گروه دوم را آقای محمدرضا درویشی و کاظم زمانی تهیه کننده تلویزیونی به همراه یک عکاس تشکیل می‌دادند. هم‌زمان با این بررسیها و نمونه برداریها، ضبط موسیقی‌های مناطق مختلف در دو استودیوی حوزه هنری و استودیوی دیگری خارج از حوزه هنری انجام گرفت که موسیقی سوگ حماسه‌ها، شاهد خوانی‌ها، مرثیه‌نوازی‌ها، جشنها و اعیاد مذهبی مقامهای چوپانی و زاری به مدت نزدیک به ده ساعت ضبط شد به صورتی که توضیحات پژوهشگران در زمینه ریشه‌های

موسیقی توسط انقلاب اسلامی ایران و همچنین بیان پاره‌ای از مسائل روایت شده در تاریخ اسلام و ریشه‌یابی مجدد موسیقی ایران از نظر مردم شناسی سخنانی ایراد کرد و در ادامه سید حسن کسایی به تعریف موسیقی سنتی و مقام نی و ردیف نوازی در موسیقی ایران پرداخت. آنگاه در خلال اجراهای موسیقی مناطق مختلف الواح تقدیر و دیپلم‌های افتخار به شرکت کنندگان در جشنواره توسط پیش کسوتان موسیقی و استادان فن موسیقی و سرپرست حوزه هنری تقدیم شد. لازم به ذکر است که در طول مدت برگزاری جشنواره سیمای جمهوری اسلامی ایران مراسم را به طور کامل تصویر برداری کرد تا در جهت منابع آرشیوی مورد استفاده قرار دهد.

کشاورز اهل ایل هموله چهارلنگ بختیاری بی سواد	مسجد سلیمان	کرنا نواز	۱. عبدو محمد پور محمدی
استاد موسیقی ۸۰ ساله بی سواد، نوازنده	مسجد سلیمان	دهل نواز	۲. میرزا قلی صاف دل
بنا و کوره‌چین، دارای سواد ابتدائی	شهرکرد	کرنا نواز	۳. علی اکبر مهدی پور
هشتاد و پنج ساله، بی سواد، کشاورز	علی آباد کتول	سرنا نواز	۴. حسین علی خسروی
شصت ساله، دارای سواد ابتدائی، کشاورز	علی آباد کتول	شمن نواز	۵. علی اصغر اصلاتی
پنجاه ساله، بی سواد، چوپان	بجنورد	شبخ نواز	۶. یحیی باغچلی
سی و پنجاه ساله، دارای سواد ابتدائی، کارگر نقاش	شیروان	حنجره نواز	۷. رستم مهرگان
پنجاه ساله، بی سواد، کفالت	بجنورد	دف نواز	۸. حسین بیی
سخت ساله، بی سواد، کشاورز بیکار	نوشهر	سرنا نواز	۹. علی زاغ پشت
پنجاه و پنج ساله، بی سواد، کشاورز	شیروان	قوشمه نواز	۱۰. علی خان آبشوری
			ایزائلو
دارای سواد ابتدائی، کارمند هنری ارشد مازندران	سناری	للهو نواز	۱۱. حسین طیبی
بی سواد، کارگر، شصت ساله	دوئلی و یک نلی نواز بمپور		۱۲. شیرمحمد اسپندان
بی سواد، کارگر دستفروش، دارای یازدهم رتبه، چهل ساله	نوشهر	نی انبان نواز	۱۳. عبدی صفارمنش

مؤخره

استادان نی نواز است به دست کرنا نواز مسجد سلیمانی بوسه می‌زند و در برابرش تعظیم می‌کند و به مردم می‌گوید موسیقی اصیل یعنی همین که این کرنا نواز اجرا کرد. و از دیگر افتخارات این جشنواره اینکه چند تن از نوازندگان و پژوهشگران محلی به جشنواره آوینیون فرانسه دعوت شدند تا در آنجا به عرضه صحیح هنر اصیل موسیقی غنی و پر بار ایران اسلامی بپردازند.

پیران کشاورز و چوپان و کارگر به ترتیب زیر به دریافت دیپلم افتخار در زمینه موسیقی محلی نائل گشتند:

آنچه که برای این جشنواره می‌تواند مایه مباهات باشد، پاک، صداقت و بی‌آلایشی نوازندگان شرکت کننده بود که استادان موسیقی سنتی را که سالها بی‌هیچ واکنشی در زمینه کمک به اعتلای هنر موسیقی اصیل و صحیح گوشه‌گزینی کرده و در انزوا به سر برده بودند چنان به وجد آورد که خودشان داوطلبانه از تریبون جشنواره تنفر و انزجار خود را از هرگونه موسیقی آلوده و فاسد اعلام می‌نمودند و یا استاد سید حسن کسایی که خود از